

## תפילה (28)

ברוך אתה ה'..... שעשה לי כל צרכי

כי סיים מסאניה לימא: ברוך שעשה לי כל צרכי.

צריך להבין מדוע נתקנה ברכה מיוחדת על נעילת המנעל, ועוד צ"ב מדוע נתקנה ברכה זו בלשון עבר "שעשה לי", בעוד ששאר הברכות נתקנו בלשון הווה, "מתיר אסורים", "זוקף כפופים" וכו'.. ונראה כי יסוד הברכה במקרא בתהלים (ח.ז.ח): "תמשילהו במעשי ידיך כל שתא תחת רגליו. צנה ואלפים כולם וגם בהמות שדי": הפסוק מורה על שליטה שהשליט הקב"ה את האדם על הכל. נוטל הוא את הזרע וזורעו ונוטעו ועושה בו כרצונו. נוטל הוא ולד הבהמה ושוחטו. גם את הבהמה עצמה שוחט ואוכל בשרה, וכן נוטל עורה ועושה ממנו מנעלים לרגליו, וזה שליטה גדולה שאין למעלה הימנה. לכך רומז הכתוב באומריו: "כל שתא תחת רגליו", שדורס האדם ברגליו את עור הבהמה. לפיכך מברכים אנו בעת נעילת המנעל: "שעשה לי כל צרכי", שכבר מתחילת הבריאה השליט השי"ת על הבריאה כולה, כפי שבא הדבר לידי ביטוי בנעילת המנעל מעור של בהמה.

ברוך אתה ה'..... שעשה לי כל צרכי

מדוע דוקא על מנעלים מברכים "ברוך אתה ה'. שעשה לי כל צרכי"? המהר"ם האגוז בספרו "משנת חכמים", מביא משם חכמי הסוד, כי ענין נעילת המנעלים כדי שלא יגע בשרו של האדם על האדמה. כי הרי בחטאו של האדם הראשון, נתקללה, ולכן עושים הפסק בין גופו לאדמה. לפיכך במקום שבו האדמה היא 'אדמת קודש', ויצאה מכלל, "ארור" לכלל "ברוך", יש לחלוץ את המנעלים וללכת יחף

, כדברי השי"ת למשה "שעל נעליך מעל רגליך כי המקום... אדמת קודש". לפי זה מתבארים דברי חז"ל (שבת קכט.): לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו ויקנה מנעלים לרגליו. וטעמם הוא, כיון שהמנעלים נועדו להפסיק בין האדם לאדמה שנתקללה, על ידו, לכן יש ענין מיוחד וחשוב בנעילת מנעלים. זהו טעם הברכה שנתקנה על נעילת המנעלים: "שעשה לי כל צרכי", כי אין צורך גדול לאדם יותר מאשר הברכה והניתוק מהקללה.

רב רובין בספרו "טללי אורות"

ברוך אתה ה'..... שעשה לי כל צרכי

בברכת "שעשה לי כל צרכי" מקיים האדם מאמר חז"ל (ברכות נד.): חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה, שהלא לכאורה כיצד מברך בכל יום "שעשה לי כל צרכי", והרי יש ימים שבהם לא נעשה כל צרכי של האדם, ולא עוד אלא שהוא מיוסר ביסוריו, ונמצא

שימים אלה הם 'רעה' לאדם, ולכאורה אז אין מקום לברכה זו. על כרחך שבברכת "שעשה לי כל צרכי", מודה על הרעה כשם שמברך על הטובה. ואמנם, מדוע יש להודות על הרעה. אין זאת אלא משום שהיסורים הם לטובת האדם בהיותם ממרקין עוונותיו ומביאים אותו לחיי עולם הבא. והנה, ידוע שהצדיק נקרא "הולך", כי מתקדם והולך ממדרגה למדרגה.

ולפי זה, יש לומר שלכן נתקן לומר בברכת המנעלים "שעשה לי כל צרכי", שכשם שהמנעלים הם לצורך הליכה, שהרי אם היה האדם יושב על מקומו ואינו זז ממנו לא היה נצרך כלל למנעלים, כך נצרך האדם ליסורים, ואף הם נועדו לצורך "הליכה", שיוכל ללכת ולעלות במדרגה ולהתדבק בבורא יתברך.

חכמת שלמה

ברוך אתה ה'..... שעשה לי כל צרכי

ברכה זו נתקנה ביסודה על נעילת המנעלים. כאשר לאדם יש מנעלים לרגליו, הוא יכול בעזרתם לצאת לרחוב, לעבוד, להתפרנס ולערוך קניות שהן הגורמות לכך שכל צרכיו יכולים להעשות.

ספר

"עבודה שבלב"

ברוך אתה ה'..... שעשה לי כל צרכי

מה ענין נעילת מנעלים לברכת "שעשה לי כל צרכי"? אמרו חז"ל (פסחים קיב.): אל תמנע מנעלים מרגליך, ופירש רש"י: שגנאי לתלמיד חכם שילך יחף. ומי שיש לו מנעלים לרגליו נקרא 'בר איניש' (שבת קנב.) ולכן אמרו חז"ל (שם קכט.): ימכור אדם כל אשר לו ויקנה מנעלים לרגליו. נמצא שכל עוד לא נעל האדם מנעלים לרגליו, כל אשר לו אינם שלו, וכשנועל מנעלים, הכל שלו, "כל שתא תחת רגליו" (תהלים ח. ז), כלומר, נעילת מנעלים כמזה בכל צרכי האדם גם יחד.

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות, על סדר התפילה"

שעשה לי כל צרכי

מה פשר הברכה "שעשה לי כל צרכי"? הכלי יקר ביאר את ההבדל בין יעקב לעשיו, שעשיו אמר "רב" ולא "כל" (בראשית לג. ט), ויעקב אמר "יש לי כל". עשיו אמר רב ולא כל, לפי שהרשע אף על פי שיש לו כל, מכל מקום תמיד מרגיש שחסר לו ועדיין אין לו כל צרכיו, כי מי שיש לו מנה רוצה מאתיים. לעומת זאת, יעקב גם אם יש לו רק מעט, הוא מסתפק בו ושמח בחלקו ומרגיש שיש לו כל. וזהו שמברכים "שעשה לי כל צרכי", שכל אשר יש לנו, איש איש כמדתו, הרי זה נחשב בעינינו

**הלכה: מצא כיס עם מעות שכתוב עליהם שהם של צדקה או שמצא כתב ידו שנתחייב לצדקה.**

כתב הרמ"א (יו"ד סי' רנ"ט ס"ו): מי שמצא כיס מלא מעות בתיבתו וכתוב עליו 'צדקה', סמכינן אכתיבה והרי הן של צדקה. כתב הספר "פסקים ותשובות" (אות יז): ואף שהרמ"א (ח"מ סי' פ"א סי"ז) כתב שאדם שמצא כתוב אצלו בכתב ידו על מעות או על איזה חפץ שהם שייכים לאדם פלוני, אינו חייב לתתם לו, דאפשר לומר שכתב כן בשביל שלא להשביע את עצמו, כלומר שלא להראות את עצמו שבע ועשיר, מ"מ בצדקה אין אומרים כן, ולכן חייב לתת את הכיס לצדקה. וה"ה אם מצא כתב בין שטרותיו, וכתוב בו שהקדיש סכום או חפץ מסוים לצדקה, צריך לקיים מה שכתוב שם.

*ספר "פסקים ותשובות, יו"ד"*

**פתגם: טפיחה, חיוך ומילה טובה הם הנוסחה לאחזה**  
*ספר "שמחלה"*

### **חקירה: בור המזיק**

חייב משום תקלה, ואע"פ שהוא גרמא, או משום שהוא ממונו, ואע"פ שאינו ברשותו עשאו הכתוב כברשותו.  
*ספר קובץ יסודות וחקירות* (הגרנ"ט קטז ד"ה ונראה)

### **סיפור: שוחד יעוור עיני חכמים**

שאלו תלמידיו את רבי יוסי בר מבריסק: רב פלוני ידוע לכל שהוא לוקח שוחד, ובכל זאת הוא מיטיב לראות בעיניו. אם כי נאמר במפורש: והשוחד יעוור עיני חכמים. השיב להם רבי יוסי בר: רב זה כפי שאני מכיר אותו, אינו מחונן בחכמה יתירה, ואילו הכתוב אומר במפורש שהשוחד יעוור עיני חכמים, אבל לא עיניהם של שוטים גמורים.  
*ספר "חד וחלק" חלק א' (דף צד)*

### **שבת שלום**

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, אברהם בן רבקה, מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קארין מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'יות בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, רבקה בת ליוזה, ריש'רד שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, יעקב בן אסתר, דוד בן מרים, יעל בת כמנונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטיין היימה שמחה. זיווג הגון לאלודי רחל מלכה בת חשמה. זרע של קיימא לבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'זלי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה, שמחה בת קמיר

שיש לנו כל צרכינו. ואנו שמחים בחלקנו, ועל כך אנו מודים לה'. **רב רובין זצ"ל "טללי אורות, על סדר התפילה"**  
**ברוך אתה ה'.... שעשה לי כל צרכי**  
"כל צרכי", היינו כל הכוחות והכשרונות והתנאים הנדרשים לאדם, גם ברוחניות וגם בגשמיות, כדי למלא את תפקידו בעולם. הקב"ה הבוחר בתורה, נתן לאדם את כל מה שנדרש לו כדי שיוכל לקבל את חלקו בתורה וכידוע מה שמסופר על רב נפתלי אמסטרדם, תלמידו המובהק של רבי ישראל סלנטר, שאמר פעם לרבו: רבי, אילו היה לי מוחו של בעל "שאגת אריה", ולבו של בעל "יסוד שורש העבודה", ומדותיו של רבי, אז הייתי יכול לעבוד את ה'. השיב לו הגרי"ס: נפתלי, התפקיד שלך הוא לעבוד את ה' במוח שלך ובלב שלך ובמדות שלך, כך תוכל להיות עבד ה' אמיתי.

### **המכין מצעדי גבר**

כלשון הפסוק (תהלים לו. כג): **"מה מצעדי גבר כוננו"**. וראה ההכנה הנפלאה שעשה הבורא במצעדים [היינו, ברגליים], שהם בעלי גידים רבים, גידי תנוע והרגש, לפי שהם צריכים תנועה רבה, ולהם פרקים הרבה עם קשרים חזקים, שאם פרק אחד היו משתברים בנקל מרוב ההליכה, וכשהם מפרקים רבים הם נקלים להסוב לכל צד שירצה, והכין ה' עור הכף קשה, מפני דריסת הקוצים והברקנים ולכתם במקום קשה. ועוד תכונה אחת שכף הרגל חלולה, כדי שלא יתגלגל בעלותו ההרים הגבוהים.

*רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות, על סדר התפילה"*

### **המכין מצעדי גבר**

מה פשר הברכה **"המכין מצעדי גבר"**? יש לומר, כי בעת הבריאה נקבע לכל אדם מספר צעדיו לכל ימי חייו, אבל לא נקבע להיכן ילך, בדרך טובה או בארחות עקלקלות, כי הבחירה בידו. זהו שאמר דוד המלך (תהלים לו. כג): **"מה מצעדי גבר כוננו"**, מספר הצעדים כוננו מאת ה', אך **"ודרכו יחפץ"**. רצון ה' שהאדם עצמו יבחר את דרכו, דרך הטוב, כדי שלא תתבטל הבחירה. נמצא איפוא, כי ברכתו **"המכין מצעדי גבר"**, היא רק על הכנת הצעדים בעת הבריאה לכל בריותיו, אך לא על הדרך עצמה, כי היא תלויה בבחירת האדם עצמו.  
*רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות, על סדר התפילה"*

### **המכין מצעדי גבר**

על הפסוק (בראשית א. כו) **"נעשה אדם"**, דרשו חז"ל שהשם יתברך נמלך עם המלאכים, ואמר ה' למלאכים **"בצלמנו כדמותנו"**, היינו שקומתו של האדם תהיה ניצבת ב"רגל ישרה", כאותה "רגל ישרה" שנאמר במלאכים (יחזקאל א.ז), ולא כשאר בעלי החיים המהלכים על ארבע. ועל כך אנו מברכים מדי יום ברכת השחר: **"ברוך... המכין מצעדי גבר"**.

*רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות, על סדר התפילה"*

